

Jerzy Rosochowicz - Drzewo genealogiczne rodziny

Rosochowiczów (po mieczu) [fragment tekstu]

1. Pochodzenie etymologiczne nazwiska

Nazwisko "Rosochowicz" pochodzi od pradawnego wyrazu "rosocha", co oznacza odnogę u sochy do orania, a także odnogę u drzew, odnogę u rogów, odnogę u świecznika itp. Wyraz ten występuje również w staropolskich słownikach jako "rozsocha", "rozsozka", "rozsochacina". "Rozsochowość" określa ogólnie widłowość, rozdwojenie, a "rozsochaty", "rozsochowaty" oznacza widłaty, gałęzisty, rozgałęziony. W dokumentach XVIII - XX w. nazwisko "Rosochowicz" występuje w następujących postaciach:

˘ Rosochowicz

˘ Rosochowitz

˘ Rossochowitz

˘ Roszochowitz

˘ Rossokowitz

˘ Rozochowitz

˘ Rossokowic

Uwaga:

1. We wszystkich pochodnych zauważa się często spotykane zniemczone zakończenie polskich nazwisk "wicz" na "witz"

2. Zniemczaniem nazwiska należy tłumaczyć również zamianę jednego "s" na dwa "ss". Jedno "s" wymawiałoby się w języku niemieckim - zgodnie z zasadami wymowy języka niemieckiego - jako polskie "z", natomiast aby utrzymać fonetyczne "s" należało w pisowni niemieckiej podwoić literę "ss". Stąd też wynika również forma "Rozochowicz", jeżeli wyraz ten zniemczano w oparciu o jego formę graficzną, a następnie przekształcano na formę fonetyczną jak w języku polskim. Forma "Roszochowitz" spotykana była tylko w piśmie gotyckim, w którym literę "s" pisano jak "długie s" w połączeniu z "z" (gotyckie "cet") i dlatego nie należało tego uważać jako łącznie czytanej polską zgłoskę dwuliterową "sz", ale jako oddzielnie czytane niemieckie "s" i "z". Za słuszością tego rozumowania przemawia fakt, że nigdzie w dokumentach nie napotkano na formę "Roschochowicz", gdyby "sz" czytano łącznie.

2. Pochodzenie odterytorialne nazwiska

Nazwisko "Rosochowicz" może tylko pośrednio (wtórnie) pochodzić od wyrazu "rosocha", natomiast bezpośrednio (pierwotnie) od miejscowości o podobnej nazwie. Kilka takich nazw miejscowości można znaleźć w XVIII - XX w., a nawet już w XIII w. na Śląsku Opolskim. Ponieważ Rychtal, skąd wywodzi się rodzina Rosochowiczów od momentu możliwego do udokumentowania, leży na pograniczu Wielkopolski i Śląska, stąd też słuszne wydaje się przypuszczenie, że korzenie rodziny Rosochowiczów

sięgają na Śląsk

a) Według monografii "Książka rycerstwa śląskiego do końca XIII w." Biogramy i rodowody" wieś Rossochowice wraz z innymi wsiami (m.in. Niemodlinem) otrzymał na wiecu w Rybniku w roku 1228 Klemens Stary (Magnus) jako wieś rycerską za to, że na zamek książąt opolskich ofiarował 400 talarów. Wydaje się, że chodzi tutaj prawdopodobnie o obecną wieś Roszkowice (nazywaną uprzednio po niemiecku "Roschowitz", co czytane znów po polsku oddzielnie "s" i "ch" dałoby poszukiwane "Ross(o)chowice", która to wieś leży na południe od Koźła (dalsze dane patrz jeszcze pkt d) i e) .

b) Według "Słownika Staropolskich Nazw Osobowych" (Taszycki, t. IV, zes. 3., str. 490, Polska Akademia Nauk, Instytut Języka Polskiego 1976) w aktach dawnych istnieje wzmianka z roku 1493 o "Jacobum, Johannem, Ceder (?), Stanislaum de Roszochowo de armis (tzn. "herbu") Przerovy". Podobieństwo nazwy miejscowości "Roszochowo" z nazwiskiem "Rosochowicz" jest tak znaczne, że nasuwa przypuszczenie, iż dotyczy to właśnie przodków rodziny Rosochowiczów. Ta wzmianka sugeruje, że nazwisko "Rosochowicz" pochodzi od miejscowości Roszochowa i jej właściciele posiadali herb Przerowa. Niestety do chwili obecnej brak jest dokumentów rodziny Rosochowiczów sprzed roku 1700 i stąd też tej hipotezy nie można na razie bezspornie udowodnić. Jednakże prawdopodobieństwo słuszności tego przypuszczenia zwiększa jeszcze fakt, że (jak podaje K. Niesiecki w "Herbarzu Polskim" - wyd.1841 - t. VII, str. 544) herb Przerowa został nadany (wraz z obszernymi dobrami) przez Bolesława Krzywoustego rycerzowi ze Śląska, niejakiemu Mirosławowi, za jego walne przyczynienie się do rozgromienia Niemców przez Bolesława Krzywoustego w bitwie pod Wrocławiem. Byłby to więc herb rycerski (por. wzmiankę ad a), że "wieś Rossochowice w r. 1228 była wsią rycerską"), nadany w początkach XII w. Jak podaje Niesiecki, herbem tym pieczętowano na Śląsku jeszcze w początkach XIX w.

c) Szlachcic z Rudnik, Adam Biskupski, starosta wieluński i właściciel wsi Kempno uzyskuje w roku 1660 od Jana Kazimierza dla tej wsi prawa miejskie. Należy zauważyć, że wieś Rudniki, z której pochodził właściciel wsi Kempno była wsią w powiecie wieluńskim w parafii Rosocha, a siedzibą Rosochowiczów (udokumentowaną od 40 lat później) była miejscowość Rychtal, oddalona od Kępna zaledwie o 27 km na południowy zachód.

d) Roszwice ("Roschwitz", "Rodoschowitz"), wieś leżąca w odległości 11/4 mili od Niemodlina.

e) Roschowitz ("Roschowitz", "Rodosowice"), wieś leżąca w odległości 5/8 mili na SSO od Koźła. Wymieniana jest ona już w roku 1531 jako "Rossowitz", "Roschowitzdorf", "Rosiownik", wieś leżąca nad Odrą w parafii Lohnau ("Lonów"), oraz "Roschowitzwald" (nazwy polskie "Roszowski las - Eichrode" lub "Rosiowski las"), należące do dóbr Rosiownik. We wszystkich tych nazwach podanych ad d) oraz e), o ile "sch" będziemy czytali tak, jak to brzmiało przed zniemczeniem, to znaczy nie jako "sz", ale osobno "s" i osobno "ch", to uwypukli się podobieństwo do nazwiska "Rosochowicz".

3. Wykaz mniejszych miejscowości związanych z rodziną Rosochowiczów w wiekach XVIII - XX

- a) Rychtal - miasteczko nad rzeką Studniną, 27 km na południowy wschód od Kępna, w połowie drogi pomiędzy Kępnem a Namysłowem. Mieszkańcy zajmują się głównie szewstwem i uprawą roli. Prawa miejskie otrzymał w roku 1386 na prawie nyskim. Do roku 1810 należał do dóbr biskupa wrocławskiego, a później parafia i dekanat Rychtal do diecezji wrocławskiej. W roku 1720 cały Rychtal uległ spaleniu.
- b) Wyszanów (Wiszonów, Wiszanów), wieś w powiecie ostrzeszowskim (kępińskim). Urząd Stanu Cywilnego i stacja kolejowa Podzamcze. Leży na północny wschód od Kępna i Baranowa.
- c) Skarydzew, wieś położona 12 km na południowy zachód od Grabowa, na lewym brzegu Prosnę, parafia Wyszanów, poczta Doruchowo, powiat Ostrzeszów (18 km). W roku 1360 biskup wrocławski Przecław nadał Skarydzew (również i Wyszanów) w dożywocie Stefanowi Gromassy, kanonikowi poznańskiemu.
- d) Kobierno, wieś położona 4 km na północny wschód od Krotoszyna.
- e) Dziekanowice, (Schönfelde), wieś położona 14 km na zachód od Gniezna.
- f) Jesiona (Jeschona), wieś w odległości 17/8 mili od Strzelec Opolskich
- g) Kuniów Kuhnau), miejscowość na drodze od Kluczborka (Creutzburg) do Szumirodu (?), w odległości 3/8 mili SSO od Kluczborka
- h) Woźnik (Wojschnik, Woźniki, Woźniczka, Wojschnitz), miejscowość i zamek u źródeł rzeki Mała Panew, 4 mile na wschód od Lublińca. Do roku 1822 należała do biskupstwa krakowskiego.
- i) Ociąż, wieś położona w odległości 10 km na północny wschód od Ostrowa Wlkp. j) Mikstat, miasto w odległości 11 km NNO od Ostrzeszowa.
- k) Grabów nad Prosną (lewy dopływ Warty), miasto w odległości 17 km NO od Ostrzeszowa.
- l) Sobiałkowo, wieś położona 3 km na północ od Miejskiej Górki.
- m) Gołąbki, wieś położona w odległości 15 km NO od Gniezna.
- n) Droszew, wieś położona 10 km na zachód od Kalisza.
- o) Miłosław, miasto w odległości 14 km SSW od Wrześni.
- p) Sulmierzyce, miasto w odległości 13 km SO od Krotoszyna.
- q) Topola Mała, wieś koło Ostrowa (linia Ostrów - Odolanów)
- r) Puszczykówko, osada podmiejska na trasie Poznań - Wrocław.
- s) Witaszyce, wieś położona 3 km od Jarocina (trasa do Pleszewa).
- t) Karmin, Wieś w odległości 8 km na północ od Pniew.

4. Wykaz większych miejscowości związanych z rodziną Rosochowiczów w XX wieku.

Gdańsk, Gniezno, Leszno, Nowy Tomyśl, Oborniki, Opole, Pleszew, Poznań, Starogard Gdański, Strzelce Opolskie, Szamotuły, Szubin Toruń, Warszawa, Zabrze.

5. Liczba żyjących obecnie w Polsce osób noszących nazwisko "Rosochowicz".

Kazimierz Rymut opracował "Słownik Nazwisk Współcześnie w Polsce". Opracowanie to dotyczy stanu

na rok 1990. W monografii tej podano, że w Polsce żyje obecnie 81 osób o nazwisku Rosochowicz.

Według podziału na województwa przedstawia się to następująco:

˘ województwo warszawskie: 6 osób

˘ województwo bydgoskie: 1 osoba

˘ województwo gdańskie: 9 osób

˘ województwo katowickie: 2 osoby

˘ województwo łódzkie: 3 osoby

˘ województwo poznańskie: 37 osób

˘ województwo toruńskie: 23 osoby

Razem: 81 osób

gen-her.pl